

Má to hloubku?
Celoroční činnost
Tanečního studia Light
v rámci profesionální tvorby a reprízování
v roce 2023

Soubor TS Light uvedl v roce 2023 celkem 42 profesionálních představení včetně premiéry – z toho 7 představení v regionech nebo zahraničí.

TS Light uvedlo interaktivní inscenace Žirafy netančí 11x, Klapzubova jedenáctka 4x, Krabat 4x, Republika na nás čeká 1x, Divse 2x, Bratři 7x, Písání Džona Lemouna 10x, work in progress Má to hloubku 3x (z toho dvakrát v regionech a zahraničí), a celkem 15 tvůrčích profesionálních děl, z toho dvě v regionech a 4 v zahraničí. Soubor realizoval 13. ročník svého tradičního festivalu Partitura. Zúčastnil se mnoha festivalů – např. 4+4 dny v pohybu, Mentetrál, Smetanova Litomyšl, Evropský týden ve Francii a další.

TS Light po dvaceti letech svého působení na profesionální scéně: Co je „jinak“

Pojmenovat si, co je profesionální tanec a divadlo pro současné děti a dospívající mládež, znamená mimo jiné rozklíčovat proměny společnosti. Jaká očekávání dnes mají diváci cílové skupiny a jejich rodiče a učitelé? Co se zásadně změnilo za posledních dvacet let, během kterých Taneční studio Light nabízí dětem interaktivní představení? Jak je financovaná kultura, co motivuje umělce k práci s dětmi a pro děti, a především – kdo chodí do divadla a kolik je ochoten zaplatit za představení pro děti?

Když Taneční studio Light mezi prvními v roce 2004 zahájilo v Ponci projekt interaktivních tanečních představení pro děti a o dva roky později projekt Tanec školám, děti přicházející do divadla neměly v kapsách viditelně vyčuhující chytré telefony chrlící nepřetržitý tok informací a zábavy. Snad i proto divadlo plnilo funkci zábavně zprostředkovaných informací o světě a mezilidských vztazích, obklopujících dospívající generaci. Děti byly vstřícné k živým aktivitám, ale zároveň se ostýchaly samy prezentovat. Bylo pro ně vzácné a nové vystupovat z bezpečné anonymity divácké „tmy“. Potřebovaly daleko silnější motivace a důvody k zapojení se do nabízených příběhů a neprojevovaly takovou otevřenost, tvořivost a odvahu spolupracovat, jako mají dnešní dětské diváci. Nadšení, se kterým se děti těšily do divadla, však bylo daleko vášnivější a šlo o slavnostní společenskou událost. Rodiny přistupovaly k návštěvě divadla

s okázalostí patrnou jak v oblékání, tak v ochotě opakovaně věnovat akcím víkendová odpoledne. Školy vítaly dobrá představení jako vynikající doplněk výchovy a vzdělávání. Avšak je pravda, že od některých učitelek, využívajících, že děti „někdo baví“ a ony si mohou konečně dát kávu ve foyer, se dnešní pedagogové hodně liší (když už přijdou). Vždycky jsou s dětmi na představení, třídy často přicházejí připravené a učitelé se zajímají o možnosti návazné spolupráce. Rozdíl, prohlubující se posledních dvacet let, je však v možnostech škol opouštět výuku a vydávat se s třídami do divadla či na jiné kulturní akce. Školy mají daleko omezenější možnosti v plánování mimoškolních aktivit v době výuky a často se setkáváme spíše se spolupracujícími alternativními školami, které nacházejí smysl v živé kultuře a učení dětí mimo školní lavice.

Vypadá to, že se mění preference a možnosti škol, mění se rodiny a jejich očekávání a změnily se především samotné děti. Jsou odvážnější, informovanější, umí jazyky, nebojí se otevřeně projevit a působí sebevědoměji. Určitě jsou citlivější na manipulaci, kterou vycítí z interaktivních vstupů, často nepotřebují jednoduché prvoplánové vedení a mají odvahu pustit se do tvořivých procesů spolupráce bez obavy z prezentace svých názorů a nápadů. Na druhou stranu mají menší slovní zásobu, jejich soustředění a vnímání je zrychlené na frekvenci umožňující jim pobrat maximum informací. Tudíž hrozí jistá povrchnost, kvantita vítězí nad kvalitou, rychlost a krátkodobé soustředění popírající hloubku informací a vlastních prožitků. Leckdy děti postrádají schopnost vytrdit podstatné a klíčové informace, někdy ztrácejí smysl pro dynamiku, skutečný obsah a výsledek svého konání.

Možná jsou to důvody, proč návrat ke kvalitní literatuře, k využití propojení slova a pohybu a k připomenutí ověřených modelů lidského jednání prostředky divadla jsou důležité. Umožnit dětským divákům jisté pozastavení a zamyšlení, hlubší průzkum motivů a důsledků jednání. Interaktivní divadlo nabízí dětem možnost nejen se s postavami identifikovat, ale spolupodílet se na řešení jejich problémů a zažít na vlastní kůži prožitky postav v rámci divadelní fikce. Tanec a pohyb, který je pro soubor TS Light podstatným vyjadřovacím prostředkem, je pro

děti velmi přirozený a jejich temperamentu odpovídající projev, díky kterému mají možnost se zúčastnit nabízených témat.

Divadelní prostory pro realizaci kultury často převyšují možnosti souborů pro pořádání dětských akcí. A to zejména finančně, ale také ne-atraktivitou, kterou pronájem na nevýdělečná dětská představení pro divadla představuje. A tak se zjednodušuje a zmenšuje, co se dá – scénografie, obsazení, interpretace a honoráře, doprava, technici, propagace, produkce, čas a prostor na zkoušení, zkrátka omezuje se ve finále poctivá kvalita, se kterou se dřív představení tvořila skoro rok a byla vzrušující svými scénografickými nápady, propracovanými výkony, promyšlenou dramaturgií atd. Divadla nejsou (nemohou?) být otevřena experimentům a poctivému přístupu při tvorbě pro děti – přestože právě to jsou hlavní podmínky pro budoucí diváckou gramotnost mladých diváků.

Jak na to může a má reagovat současný soubor tanečního divadla pro děti? Z čeho slevit pro zachování činnosti, z čeho ustoupit a na čem bazírovat za cenu životní úrovně realizátorů?

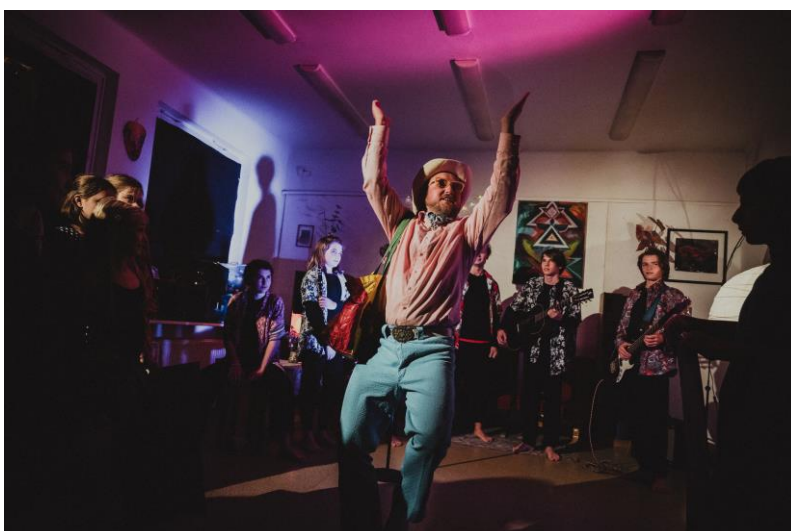
TS Light určitě preferuje nenechat se unést tím, co dětský divák „chce“ a neslevit z kvality, kterou „potřebuje“. Kvalitou je především trvání na smysluplném obsahu, na důležitých společenských tématech a na nepodbízivém pedagogickém a režijním vedení umožňujícím divákům osobní angažovanost. Zároveň soubor vnímá jako důležité přizpůsobit svoji tvorbu proměně dětského myšlení, které nárokuje jiné/nové vnímání. Děti jsou v mnoha směrech vyspělejší a v mnoha osobních vztazích nezkušenější, a tomu je dobré přizpůsobit hravost a formu partnerství, které interaktivní představení nabízejí.

V návaznosti na všechny aktuální okolnosti a možnosti souboru se TS Light rozhodlo nabídnout svým divákům kromě repríz tradičních interaktivních představení i novou unikátní formu imerzivního divadla nabízejícího dětským, dospívajícím i dospělým divákům nezvyklá dobrodružství, divadelní svobodu a samostatné hledání zážitků - i jisté rozpaky z toho.

Reprízy TS Light v roce 2023

Soubor se angažoval při otevírání nových prostor Studia ALTA a svoji činnost směřoval prioritně k naplnění dramaturgie své znovu otevřené domovské scény. Alta si vytipovala z dosavadní tvorby TS Light výrazné tituly založené na rozsáhlejší scénografii a s velkým podílem tance – Krabata a Bratři. Zejména druhý titul bylo potřeba obnovit po dlouhé pauze, doplnit nové dětské interprety a přenést náročnou scénu do nových prostor. Bratři, inscenace poeticky a citlivě se dotýkající smrti a bratrství přesahující její hranice, se opět setkala s velkým zájmem diváků a vyvrcholila sérií velmi krásných, až zázračných představení během dušičkových svátků.

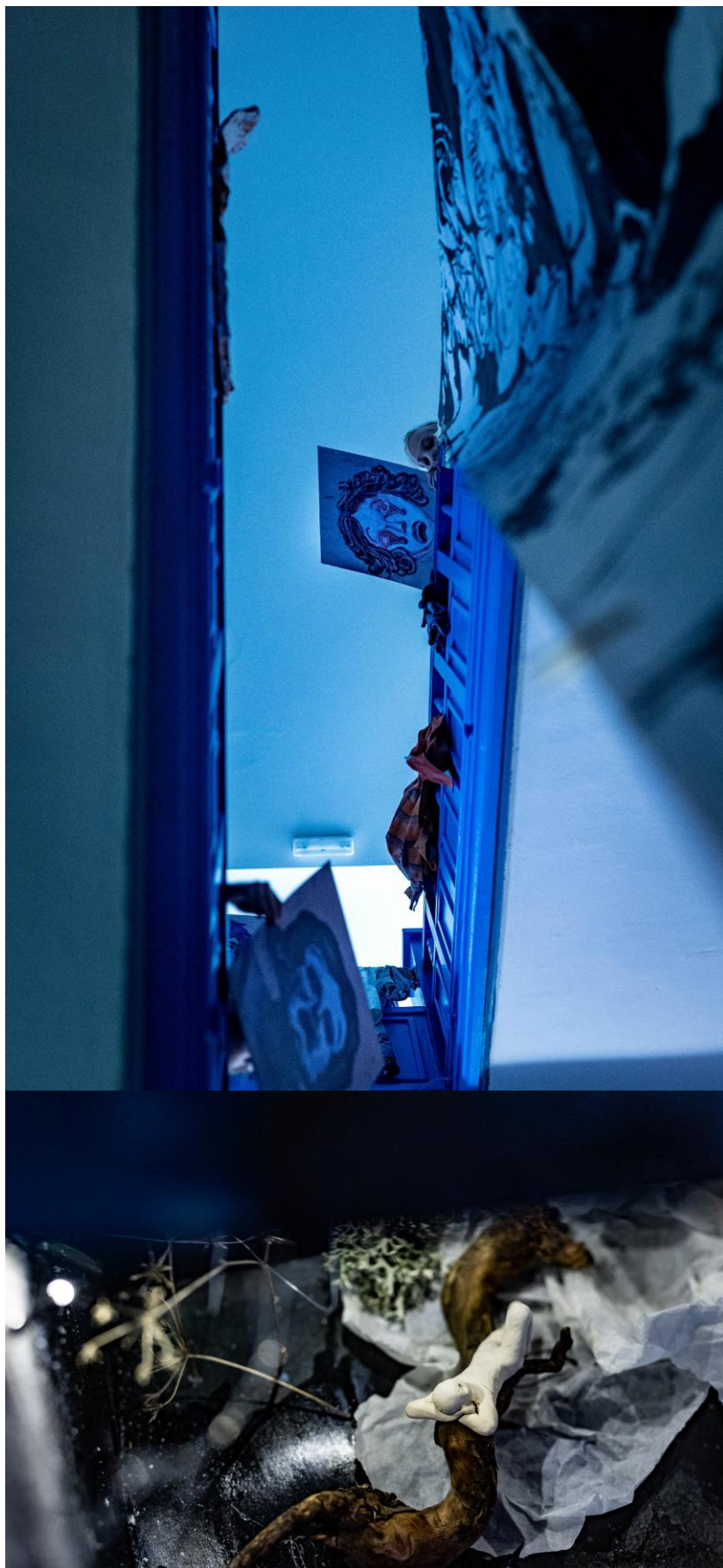

Představení Žirafy netančí, stále žádané pro svůj veselý obsah vhodný pro nejmladší diváky, a Klapzubovu jedenáctku přitažlivou pro diváky napříč věkem soubor uváděl v Paláci Akropolis, divadlu Vzlet a KC KD Mlejn. A také ve Sladovně v Písku a v Městském divadle Prachatice. V rámci festivalů TS Light uvedlo představení Republika na nás čeká a reprezentační inscenaci Divse na zahraničních i tuzemských festivalech.

Součástí celoroční činnosti souboru bylo již tradičně vedení unikátních tvůrčích dílen pro děti, jejich učitele a rodiče, zaměřených na výchovu a vzdělávání prostředky umění. Většina dílen se uskutečnila v Praze, ale také v regionech a na festivalu ve Francii.

Premiéra Má to hloubku? Aneb Písání Džona Lemouna

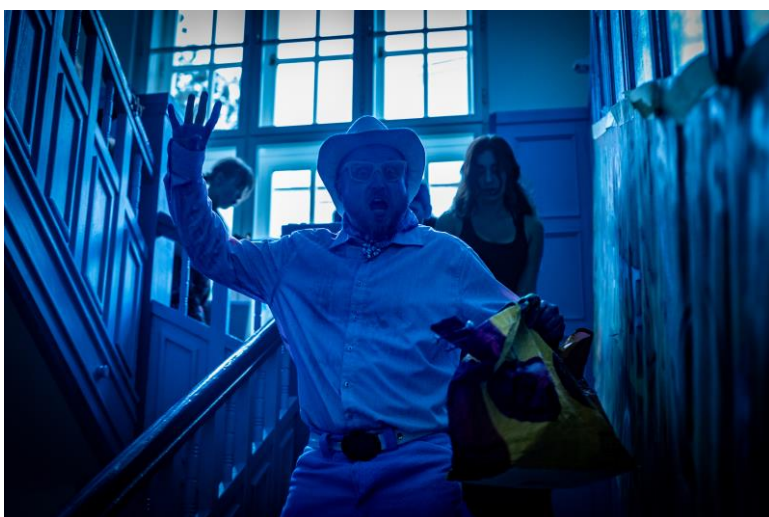

Nový inscenační projekt TS Light reaguje na potřeby současného diváka a také na finanční a organizační možnosti souboru. Opětovné odložení plného otevření domovské scény Studia ALTA a z toho vyplývající nejistoty spolku ovlivnily rozhodnutí pustit se na cestu souborem neprobádanou, lákavou i nejistou – novou tvorbu realizovat ve formě imerzivního divadla.

S tzv. imerzivním divadlem se u nás příliš často nesetkáte, je totiž docela náročné na výrobu. Co vůbec to cizí slovo znamená? Jednoduše to, že se můžete po více či méně rozlehlém prostoru volně pohybovat a vyzobávat střípky divadelního dění.

Imerzivní divadlo je pojem u nás spíše neznámý, tak začneme jím. Jde o divadlo, v němž se v rozlehlém prostoru kontinuálně odehrává komplexní příběh na mnoha místech zároveň a je na každém divákovi, aby si zvolil, kdy kde co uvidí, a našel si tak k dění vlastní cestu, přesněji aby si vytvořil svůj jedinečný příběh.

Ač je tento žánr sympatický, má (z pohledu "klasického diváka") více úskalí než přínosů, přičemž souhrnně řečeno problematičnost spočívá v tom, že klade specifické nároky na tvůrce i diváky, a aby to fungovalo, je třeba z obou stran vyvinout velmi konkrétní úsilí.

V imerzivním divadle je jasné, že jako konkrétní divák nevidíte všechno. Nevidíte ani většinu. Uvidíte jen drobný zlomek celku, s tím se počítá. Jenže co je to za počty?

Zde se ale vracíme ke specifikům imerzivního divadla, tohle totiž není jeho podstatou, chcete-li hlavně příběh, zajděte si do kukátkového divadla na standardní činohru. Imerzivní forma naopak nabízí mnoho toho, co klasika nemůže. Možnost svobodně bloumat, pocit, že skutečně nahlížíte do soukromí obyvatel jednoho domu, do zákoutí, jež můžete dle libosti prozkoumávat a třeba zažít i chvíle, kdy se hraje jen pro vás.

Diváky od herců často poznáte jen podle detailů a pohybují po prostoru spolu s diváky, kterým odhalují vždy svou verzi příběhu. Je jen na návštěvnicích, jestli představení pojmu jako detektivní práci a budou se chtít dostat až ke kořenům příběhu nebo se nechají pohltit atmosférou, sednou si na vybrané místo a užijí si to, co se mu nabídne, z pohledu nezajímavého hosta.

Pro soubor byly jednoznačně zásadní cenné diskuse s Lukášem Brychtou, odborníkem na danou formu divadla.

Dalším posunem k tvorbě bylo nalezení klíčů, jejichž pojmenování vyšlo z diskusí tvůrců a interpretů a postupně se zpřesňovalo během zkoušení. Samozřejmě byla šťastná

volba inspirace všestranným talentem a dílem Johna Lennona, protože škála atmosfér a témat z toho plynoucích se zdála takřka nevyčerpatelná.

Volba prostoru byla také poměrně vydařená – prvorepubliková vila je dostupná divákům, rozsáhlá, pestrá, architektonicky krásná, vytopená a plně vybavená, zasazená v udržované zahradě. Samozřejmě taková vila nemůže sloužit výhradně jednomu projektu, tudíž bylo důležité zvážit, jak náročné budou scénografické proměny domu, pronájem a časové možnosti pro uvádění představení.

Velkou výhodou tvůrčí tým viděl v komunitním rozsahu plánovaného projektu, v sousedském setkání a spolu-sdílení prožitků návštěvníkům, jenž prostor vybraného domu a povaha imerzivního divadla návštěvníkům může nabídnout.

Problémem, na který soubor narazil, byla nutnost skutečně početného obsazení interpretů, aby bylo možné všech pět pater vily rozehrát paralelně a zároveň kvalitně a nepřetržitě. Interpreti se setkali se zcela novými nároky na jejich práci. Museli prokázat dovednost neztratit stylizaci i ve chvílích, kdy jejich postava nemá větší roli nebo se hraje třeba jen pro jednoho diváka, přistoupit na intimnější formu interpretace, než kterou vyžaduje velký divadelní prostor, zvládat vynikající improvizaci, rychlé rozhodování, schopnost přizpůsobit své konání aktuálním reakcím diváků či dovednost opatrně a bez manipulace regulovat diváky, když někteří nedodrží pravidla spolupráce. Také se ukázalo, jakou disciplínu a uměleckou samostatnost musí každý interpret zvládat, protože režijní vedení není možné uplatnit paralelně v pěti patrech a chodbách naráz. Vzhledem k tomu, že tvorba počítá s přítomností dětských diváků, bylo potřeba promyslet personální zajištění jakýchsi „kustodů“, zodpovědných za bezpečnost diváků, dekorací i majetku domu.

Inscenační projekt měl několik pracovních uvedení, na nichž si ověřoval možnosti fungování situací a zasazení do různých nedivadelních prostorů.

Projektu pomohla šťastná volba ověřených nekonfliktních umělců, kteří se chtěli a uměli proměnit na celých devadesát minut v postavu bez ohledu na stálou přítomnost zpětné vazby – ať už režijní nebo divácké.

Překážkou projektu nadále zůstává náročná stavba všech scén a hledání termínů pro každé reprízování (tak, aby projekt nezamezil původní funkci vily) a křehká komunikace s dalšími uživateli domu.

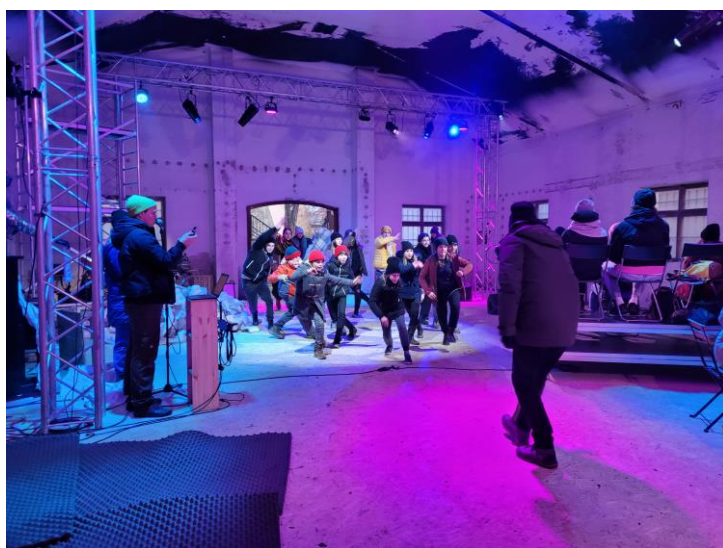

Dejte šanci míru!

Premiéra projektu *Má to hloubku? Aneb Písání Džona Lemouna* se odehrála s ohromným úspěchem v říjnu v rámci festivalu 4+4 dny v pohybu hned pěti představeními. Diváci festivalu byli skutečně různí, často anglicky mluvící a tvůrci si ověřili funkčnost jedinečného projektu. A v prosinci se uskutečnilo dalších pět vyprodaných repríz.

Návštěvníci měli jedinečnou příležitost vniknout díky drzým stylizovaným paparazzi do útrobu Lennonovy hlavy. Prozkoumat v ní jeho tvůrčí a životní fáze, talent a především mírové myšlenky a formy jejich prosazování. Osobnost Lennona je nepochybně komplikovaná a těžko uchopitelná. Asi jako svět současných dětí i dospělých. Slovní přesmyčky, černý humor i absurdní povídky inspirovaly tvůrce k vytvoření zvláštního světa ověřujícího platnost myšlenek Johna Lennona o desítky let později.

Kreativní dílny

TS Light se v roce 2023 zapojil do projektu Kreativního učení. Ten byl založen na uměleckých aktivitách rozvíjejících kreativitu, invenci a osobní angažovanost dětí a dospívajících v rámci uměleckých workshopů realizovaných ve vybraných pražských divadlech. Cílem projektu byla nabídka nových možností výchovy a vzdělávání prostředky umění.

Pod vedením Lenky Tretiagové a dalších lektorů souboru se uskutečnily série workshopů nejen pro učitele, děti, rodiče – ale také pro lidi s potížením či na mezinárodních setkáních umělců.

Festival Partitura

V roce 2023 se konal již 13. ročník festivalu Partitura a navzdory finančním překážkám nabídl od 1. do 4. 11. 2023 cca 350 divákům šest výjimečných představení a sérii doprovodných dílen. Komunitní zaměření festivalu vybídlo rodiny k setkáním ozvláštňeným uměním, jehož je každý účastník spolutvůrcem.

Závěr pro hrdiny

Hrdina je každý, kdo se pročetl až do konce této zprávy. Výjimeční hrdinové jsou všichni ti, kdo vytrvale, a s vírou ve smysl konání, produkují živou kulturu nejen pro děti. V útlých rozpočtech, s nároky na výkony přesahující zdravé nasazení a neodpovídající výši

honorářů, přejeme všem umělcům a dalším realizátorům dobré časy a kulturní prostředí pro tvorbu.

Pr

**Projekt celoroční profesionální činnosti
Tanečního studia Light finančně podpořili**

**Hlavní město Praha
MK ČR
ZUŠ Popelka**